

Asia: VN/38055/2025

Lausuntopyyntö: Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevan valtioneuvoston asetuksen muuttaminen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pohjois-Pohjanmaan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston Suomen ohjelmasta 2021–2027 myönnettävästä tuesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.

Aluksi toteamme, että ehdotettu asetusmuutos on erittäin perusteltu ja ajankohtainen. Rahoitusvälineenä käytettävän vakuusinstrumentin käyttöönotto vastaa tunnistettuun markkinapuutteeseen erityisesti mikro- ja pienyritysten rahoituksen saatavuudessa. Asetusluonnos tukee ja parantaa Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston Suomen ohjelmalle 2021–2027 asetettujen tavoitteiden saavutettavuutta sekä Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain (997/2021) 10 a §:ssä säädettyä mahdollisuutta myöntää tukea erilaisten rahoitusvälineiden kautta.

Asetusluonnos on merkittävä erityisesti mikro- ja pienyrityksille oman elinkeinon harjoittamisen, toiminnan jatkuvuuden ja taloudellisen turvaamisen näkökulmasta. Ehdotettu muutos luo konkreettisia edellytyksiä kotimaisen ruokatuotannon vahvistamiselle sekä uuden kansallisen ruokastrategian tavoitteiden toimeenpanolle. Samalla se vahvistaa huoltovarmuutta ja kriisinkestävyyttä tukemalla kotimaisen alkutuotannon toimintaedellytyksiä tilanteissa, joissa rahoituksen saatavuus markkinoilta heikkenee tai toimintaympäristö muuttuu nopeasti.

Nostamme esille seuraavat huomiot sanallisesti pienestä, mutta vaikuttavuuden näkökulmasta merkittävästä muutoksesta.

Vakuusinstrumentin kohdentaminen ja lisäarvo

Vakuuden kohdentaminen kalastuksen, vesiviljelyn ja kalan jalostuksen investointeihin sekä käyttöpääomaan on hyvin perusteltua ja linjassa EU:n yleisasetuksen (EU) 2021/1060 58 artiklan kanssa. Erityisesti käyttöpääoman rahoittaminen on ollut tähän asti EMKVR:n suorien avustusten ulkopuolella, joten vakuusinstrumentti täydentää tarkoituksenmukaisesti olemassa olevaa tukikokonaisuutta.

Tuen mitoitus ja riskienhallinta

Asetuksessa esitetyt vakuuden enimmäismäärät (enintään 50 % tai aloittaville kalastajille 75 % hyväksyttäviin kustannuksiin myönnetystä lainasta, enintään 500 000 euroa) sekä laina-ajan enimmäispituus ovat tasapainoisia suhteessa riskienhallintaan ja vaikuttavuuteen. Ratkaisu tukee investointien toteutumista hallitulla tavalla ja vahvistaa samalla toimialan taloudellista vakautta. Vakuuden saajalle mahdollistetaan pidemmän ajan suunnittelu ja talouden vakauttaminen ja sitä kautta toiminnan pitkäjänteisyys.

Mikro- ja pienyrittäjien toimintaedellytykset

Vakuusinstrumentti on erityisen tärkeä mikro- ja pienyrittäjille, joiden rahoituksen saatavuus on usein rajallista vakuuksien puutteen vuoksi. Mahdollisuus hyödyntää EMKVR-vakuutta tukee yrittäjien omaehtoista elinkeinotoimintaa, investointikykyä ja toiminnan jatkuvuutta, mikä on keskeistä kotimaisen ruokatuotannon ja huoltovarmuuden kannalta. Asetusluonnos on merkittävä erityisesti mikro- ja pienyrittäjille oman elinkeinon harjoittamisen, toiminnan jatkuvuuden ja taloudellisen turvaamisen näkökulmasta.

Tunnettuus, ketteryys ja käytännön toimeenpano

Keskeinen edellytys asetuksen vaikuttavuudelle on se, että vakuusmahdollisuus tiedostetaan laajasti sekä tuen hakijoiden että rahoittajien keskuudessa. Erityisesti rahoitus- ja vakuuskeskusteluissa on tärkeää, että EMKVR-vakuus tunnetaan aidosti käyttökelpoisena ja luotettavana instrumenttina.

Lisäksi vakuusinstrumentin ketteryys, sujuva hakuprosessi sekä ennakoitava ja riittävän nopea käsittely ovat ratkaisevia tekijöitä mikro- ja pienyrittäjien rahoitustarpeiden kannalta. Näin varmistetaan, että instrumentti tukee tehokkaasti myös kriisitilanteisiin varautumista ja elinkeinotoiminnan jatkuvuutta poikkeusoloissa. Katsomme, että asetusmuutoksesta tiedottaminen ja viestintä tulee hoitaa tehokkaasti erityisesti nyt, kun ohjelman toteutus on jo yli puolenvälin. Toki huomioiden ohjelmalle komissiosta haettavan ohjelmamuutoksen takia esitetyn ohjelman jatkoajan.

Isossa kuvassa ehdotettu muutos luo konkreettisia edellytyksiä kotimaisen ruokatuotannon vahvistamiselle sekä uuden kansallisen ruokastrategian tavoitteiden toimeenpanolle. Samalla se vahvistaa huoltovarmuutta ja kriisinkestävyyttä tukemalla kotimaisen alkutuotannon toimintaedellytyksiä tilanteissa, joissa rahoituksen saatavuus markkinoilta heikkenee tai toimintaympäristö muuttuu nopeasti.

Asetusmuutos on hyvin valmisteltu, tarkoituksenmukainen ja tukee sekä EU-sääntelyä että kansallisia strategisia tavoitteita. Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää asetus esitystä erittäin kannatettavana ja näkee sen merkittävänä toimenpiteenä kotimaisen kalatalouden ja ruokatuotannon toimintaedellytysten, huoltovarmuuden ja kriisikestävyyden vahvistamisessa.

Rämet Jussi
Pohjois-Pohjanmaan liitto

Rajala Tiina
Pohjois-Pohjanmaan liitto - Maakunnan kehittäminen ja rahoitus